ఆవు గాండ్రించును

డి. వెంకట్రామయ్య

ఆవు 'అంబా' అనును.
గాడిద ఓండ్ర పెట్టును.
కాకి నల్లగా వుండును.
చింతపండు పుల్లగా వుండును.
రామ్మూర్తి దేశమును ఉద్ధరించును.

ఈ స్టేట్‌మెంట్స్‌లో - మొదటి నాలుగింటిలోనూ ఏమైనా అనుమానానికీ అపత్యానికీ ఆస్కారం వుంటే వుండొచ్చుగాని 'రామ్మూర్తి దేశాన్ని

జ్యోతి

ఉద్ధరిస్తాడు' అన్న మాటలో [illegible]టుకు ఎంత మాత్రం సందేహం లేదు. [illegible]ంకా మీద దెబ్బ కొట్టి చెప్పొచ్చు!

పువ్వు పుట్టగానే పరిమళిస్తుం[illegible]న్నట్టు రామ్మూర్తి పన్నెండేళ్ళ వయసు నుంచే దేశాన్ని ఉద్ధరించటం మొదలె[illegible]డట. అసలు వాళ్ళ వంశమంతా దేశోద్ధా కులూ దేశసేవకులేనట.

నేను ఇప్పుడుంటున్న [illegible]న్‌కి రామ్మూర్తి మునిసిపల్ ఛైర్మన్ కావ టంతో ఆయన దేశోద్ధారణ కార్య[illegible] మాలు కళ్ళారా చూసి తరించే భాగ్యం నాకు లభించింది పదేళ్ళుగా ఛైర్మన్‌గ వుండి రామ్మూర్తి టౌన్‌ని చాలా ఉద్ధరి[illegible]చాడు. ఎమ్మెల్యే అయి రాష్ట్రాన్నే ఉద్ధ[illegible]మను కున్నాడుగాని ఎన్ని కల్లో ఓడిపో యాడు.

అయినా నిరుత్సాహ పడకుం[illegible] మళ్ళీ ఎలక్షన్లు రాక పోతాయా కనీసం బై ఎలక్షనన్నా రాకపోతుందా అనే [illegible]శతో అకుంఠితమైన దీక్షతో దేశసేవ చేస్తూనే వున్నాడు.

రామ్మూర్తి కేవలం మునిసిప[illegible] ఛెయి ర్మన్ మాత్రమే కాదు. అ[illegible] నకింకా చాలా పదవులూ హోదాలూ [illegible]న్నాయి, ఒక ప్రధాన రాజకీయ పార్టీ పట్టణ సంఘానికి అధ్యక్షుడు; స్థానిక [illegible]శాల కమిటీకి కోశాధికారి; బియ్యం ఉత్పత్తి దారుల సంఘానికి గౌరవాధ్యక్షు[illegible] కో-ఆపరేటివ్ అర్బన్ బాంక్‌కి [illegible]ధ్యక్షుడు మరియూ పట్టణంలోని అనేకానే సార స్వత సాంస్కృతిక సంస్థలకి [illegible]షకుడు. పలహోదాలూ ఎట్ సెటరా.

రామ్మూర్తి ఛెయిర్మన్ అ[illegible]యిం దగ్గ ర్నించీ ఆ టౌన్‌లో-రోడ్డు బాగ చేయిం చుట చెట్లు నాటించుట స[illegible]త్రము[illegible] నిర్మిం చుట పాఠశాలలు నెలకొల్పుట ఇత్యాది మంచి పనులు చాలా చేశాడు.

రామ్మూర్తిని కలుసుకోవాలనీ ఆమహా వ్యక్తితో కాసే[illegible]పు మాట్లాడాలనీ నాకున్న కోరిక మొన్న ఆగస్టు పదిహేనుకి నెర వేరింది.

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం స్కూళ్ళలో తప్పకుండా [illegible]రుగుతుంది.

ఆడపిల్లల హైస్కూల్ హెడ్‌మిస్ట్రె స్‌కి ఎందు[illegible]తనో నా మీద అపారమైన గౌరవం ఏర్[illegible]డింది. 'స్వాతంత్ర్య[illegible]నో త్సవ శుభదిన మా పాఠశాలయందు జరుగబో[illegible] [illegible]ర్యక్రమమునకు విచ్చేసి ఉపన్యసించ[illegible]లసిందని నన్నాహ్వానించి ఆ గౌరవాన్ని ప్రకటించింది.

సదరు కార్యక్రమంలో - ఛైర్మన్ రామ్మూర్తిగా[illegible] జండా ఎగరేస్తారని కూడా చెప్పి[illegible]ది. ఓహో ఎంత అదృష్టం! రామ్మూర్తి[illegible]ంటి దేశోద్ధారకుడు పాల్గొం టున్న కార్యక్రమంలో ఉపన్యసించ మంటే [illegible]టలా! వెంటనే వొప్పు కున్నాను.

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం ఆడపిల్లల హైస్కూల్లో ఉత్సవ స్థాయిలోనే జరి గింది. పంత[illegible]మ్మల్లో చాలా మంది పట్టు చీరెలు కట్టు[illegible]ని పువ్వులు పెట్టుకుని గర్భా దానం గదిలో[illegible] కెళ్ళే పెళ్ళి కూతుళ్ళలా తయారై వ[illegible]చ్చారు. కన్నుల పండువుగా వుంది. ఎక్[illegible]డ చూసినా పువ్వులు.... జండాలు.

రామ్మూర్తి టౌన్‌లో యింకా మూడు నాలుగుచోట్ల జండా లెగరేసి రావలసిన సమయానికి అరగంట ఆలస్యంగా వచ్చాడు. [illegible] మీదికి రాగానే పిల్ల లంతా హర్షధ్వానాలు చేశారు. ప్రధానో పాధ్యాయిని నన్ను రామ్మూర్తికి పరి చయం చేసింది. "మీ గురించి విన్నాను మిమ్మల్ని [illegible]లుసుకున్నందుకు సంతోషం" అన్నాడు '[illegible]హా ఎంత వినయశీలి' అను కున్నాను.

ముందు నేనే మాట్లాడాల్సి వచ్చింది. రామ్మూర్తి ఉపన్యాసం వినక పోయినా అలాంటి దేశోద్ధారకుల ఉపన్యాసాలు చాలా మందివి చాలా ఏళ్ళుగా వింటున్న వాణ్ణి గనక ఇలాంటి సందర్భాల్లో మాట్లాడ వలసిందేమిటో కంఠతా వచ్చేసింది.

"ఆ ధైర్యంతోనే లేచి 'దేశమును ప్రేమించుడు దేశాభి వృద్ధికై కృషి చేయుడు వంకాయహూర భుజింపుడు ఈ ధోరణిలో ఓ అరగంట దంచేసి కూర్చు న్నాను.

రామ్మూర్తి ఎలా అయినా గొప్ప వాడు పైగా దేశోద్ధారకుడు. అంచేత నాకంటే అయనే గొప్పగా ఉపన్యసిం చాడు—

స్కూల్ బాగుందన్నాడు హెడ్ మిస్ట్రెస్ బాగుందన్నాడు. మనదేశానికి స్వాతంత్ర్య మొచ్చిందన్నాడు.

వచ్చి చాలా సంవత్సరాలైందన్నాడు. ఈ దేశంలో గాంధీ పుట్టాడట, నెహ్రూ పుట్టాడట. తను పుట్టాడట అంచేత ఈ దేశం గొప్పదన్నాడు.

మీరంతా తలో యిందిరాగాంధీ కావా లన్నాడు. 'మీ స్కూల్‌కి ఏ మవసరం వచ్చినా నాతో చెప్పండి' అన్నాడు. 'మీకే మవసరం వచ్చినా నా దగ్గరికి రండి తీరుస్తాను.' అని హెడ్ మిస్ట్రెస్‌కి సభాముఖాన వాగ్దానం చేశాడు. లోగడ చాలా సార్లు చాలా మంది అవసరాలు తీర్చాట్ట ఆ మాట కూడా చెప్పాడు.

ఈ రకంగా దాదాపు గంటసేపు అనర్గ ళంగా ఉపన్యసించి జండా ఎగరేశాడు.

స్కూల్ గ్రామఫోన్ రికార్డుకి దేశ భక్తి మరీ ఎక్కువైపోయి 'అధినాయక అధినాయక.... అధినాయక....' అంటూ పాడింద్దే పాడ్డం మొదలెట్టేసరికి జనగణ మణ అధినాయకుడై నటువంటి రామ్మూ ర్తికి కోపమొచ్చి తనే పాడ్డం ప్రారం భించాడు. ఆయనతో పాటు అందరూ

పాడారు. ఆ తరవాత పిల్లలందరికీ మిఠాయిలూ పంచి పెట్టాడు రామ్మూర్తి.

కార్యక్రమమంతా ముగిశాక-కాసేపు హెడ్ మిస్ట్రెస్ గదిలో కూర్చున్నాం. ఆ సందర్భంలో ఆవిడ రామ్మూర్తికి ఒక విజ్ఞప్తి చేసింది. స్కూల్‌కి ప్లేగ్రౌండ్ లేదట. చుట్టు ప్రక్కల ఎక్కడన్నా స్థలమిప్పించమని వేడుకుంది. రామ్మూర్తి కాసేపు ఆలోచించి 'ఓస్ అదెంతపని' అన్నాడు.

స్కూల్‌కి వెనక వేపు కాస్త ఎడంగా వంద నూటయాభై దాకా గుడిశెలున్నాయి. ఆ స్థలమంతా మునిసిపాల్టీదట.

"ఈ కూలినాకొడుకులంతా అళ్ళబాబగాడి సొత్తయినట్టు గుడిశెలేసేశారు. పీకించేసి స్కూలుకిచ్చేస్తా..." అని హెడ్ మిస్ట్రెస్‌కి వాగ్దానం చేశాడు రామ్మూర్తి.

హెడ్ మిస్ట్రెస్ కాఫీ తెప్పించింది. తాగేసి కారెక్కి వెళ్ళిపోయాడు రామ్మూర్తి. హెడ్ మిస్ట్రెస్ దగ్గర సెలవు తీసుకుని స్కూలు గేటు దాటి బయటకొచ్చాను.

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం స్కూల్లో వుంది. అక్కడక్కడా ఎగురుతున్న జెండాల్లో వుంది. రామ్మూర్తి ఉపన్యాసంలో వుంది. పంతులమ్మల ముస్తాబులో వుంది. స్వీట్ల కోసమొచ్చిన స్కూల్ పిల్లల్లో వుంది.

అంతే. ఇంకెక్కడా లేదు.

రోడ్డు మీద రొప్పుతూ తొక్కలేక తొక్కుతున్న రిక్షావాడి మొహంలో లేదు. రోడ్డు పక్క చెప్పులు కుట్టే ముసలివాడిలో లేదు. మునిసిపాల్టీ చెత్త కుండీ దగ్గర చెత్తలో ఎందుకోసమో వెదుక్కుంటున్న ముష్టి కుర్రాడి పదేళ్ళ పసి మొహంలో కూడ ఆ ఉత్సాహంలేదు.

మా యిల్లు స్కూల్‌కి దగ్గరే. మెల్లగా నడుచుకుంటూ బయల్దేరాను. స్కూల్ దాటాక ఆ వెనక గుడిశెలవేపు చూశాను. ఈ స్వాతంత్ర్యదినోత్సవమన్నది అక్కడసలే లేదు. గుడిశెలు ఎప్పటిలాగే ఇరుకు ఇరుగ్గా వున్నాయి. గుడిశెల్లో మనుషులు ఎప్పటిలాగే మురికి మురిగ్గా పీదరగా ఆకలిగా అస్థిపంజరాల్లా వున్నారు. ఈ గుడిశెలన్నీ పీకేస్తే వీళ్ళంతా ఏమైపోతారోనన్న సందేహమొచ్చింది నాకు. సమాధానం దొరక లేదు.

• •

వారంరోజుల తరువాత సెకండ్ షో చూసి వస్తున్న రామ్మూర్తిని ఎవరో పట్టుకుని ఎముకలోకి సున్నం లేకుండా చితగ్గొట్టారు.

ఎవరు?

పదేళ్ళుగా నిరంతరమూ పీడించబడుతున్న మునిసిపాల్టీ ఉద్యోగులా?

లంచాలివ్వలేక సతమతమౌతున్న చిల్లర వ్యాపారస్థులా? మున్సిపల్ స్కూల్లో రెండొందల రూపాయల ఉద్యోగం కోసం పదేపదే చెరచబడుతున్న టీచర్ల అన్నలా? భర్తలా?

కాకపోతే గుడిశెల్లో పెరిగి అక్కడ బ్రతుకుతూ ఇన్నాళ్ళుగా బ్రతుకుతున్న గడ్డని ఖాళీ చేసి ఒకవంతు స్కూల్‌కీ మిగతా మూడు వంతులూ ఛైర్మన్ బావమరది కట్టబోయే సినిమా హాల్‌కి ఇవ్వడం ఇష్టం లేని కూలి జనమా?

ఏమో. ఎవరైనా కావచ్చు.

రామ్మూర్తి దేశోద్ధరణ కార్యక్రమాలకి అంతరాయం కలిగింది.

ఆవు 'అంబా' అనును.

పెద్ద పులి గాండ్రించును.

రామ్మూర్తి ఆవు వేషం వేసుకున్న పెద్దపులి. •

Hearty Deepavali Greetings:

PIONEER AUTOMOBILES

Congress Office Road — VIJAYAWADA-2

★

Grams: 'AUTOMOBILE'   P. B. No. 352

Phones: Office: 3844

Res: 4414